

Oszwald Péter, Madarassy István:

Ami az ABC-n túl van

Második, bővített kiadás

Semmelweis Kiadó, Budapest, 2021

ISBN 978-963-331-137-0

Vannak könyvek, amelyek már pusztán megjelenésükkel, nagyságukkal is tekintélyt, elismerést követelnek maguknak. Ezt érezheti az, aki kézbe veszi *Oszwald Péter* és *Madarassy István* kötetét. Belelapozva az a leginkább szembetűnő, hogy milyen sok, gyönyörködtető kispasztika- és szoborfoto található benne. Mindezek *Madarassy István* Kossuth-díjas ötvös- és szobrászművész alkotásai, amelyek szépen illusztrálják *Oszwald Péter* írói mondanivalóját.

Oszwald Péter elismert, sőt szeretve tisztelt tagja a hazai orvostársadalomnak, leginkább az aneszteziológusok, intenzívesek körében, mert ők úgy tekinthetnek rá, mint szakmájuk egyik alapítójára, nagy tanárára, olyan egyéniségre, akire az elmúlt évtizedekben mindig kellett figyelni, javaslatait, erkölcsi intelmeit komolyan venni. Az olvasó már a könyv első lapjain sejtetheti, hogy *Oszwald* főorvos igazán veretes gondolatokat, üzeneteket fogalmazott meg a kötetben. Erre utal az ajánló személye: *Kásler Miklós* és *Széll Kálmán* professzorok, valamint *Korzenszky Richárd dr.*, a *Tihanyi Bencés Apátság* perjele.

A fejezetek három nagy részbe csoportosulnak. Ezek között az első címe: „Az ABC-t meg kell tanulni”, vagyis a tételes szakmai ismereteket el kell sajátítani, a tapasztalatokat meg kell szerezni. Ebben a részben a szerző életútjának első évtizedeit ismerhetjük meg az iskoláskortól az 1956-os forradalmi eseményeken át az egyetemi tanulmányokig. Lebilincselően élvezetes stílusban ír a szerző tanítómestereiről, orvospályája első munkahelyéről, a gyógyító munka szomorúan szép eseteiről, kutatómunkájáról. Minden fejezetből a szerző mély humánuma, betegszeretete, állandó tenni akarása, a szakmai munka minőségének javítási szándéka derül ki. A második fő részben („Hol végződik az ABC?”) a szerző az életpályája különösen érdekes, tanulságos eseményeit írja le. Az itt olvasható fejezetekből ismerhetjük meg az édesapjáról és a legkedvesebb munkatársairól őrzött emlékeit, a helyenként szomorú, néha nagyon humoros szakmai élményeit, politikai szerepvállalásának történeteit. Minden írásból az őszinte emberszeretet, az erkölcsi példaadás nemes szándéka érezhető. A harmadik rész címe megegyezik a kötet címével; itt tudjuk meg, hogy ki volt az a kollégája, aki arra kérte, előadásaival ne csak ismereteket, a tanulnivalót adja a hallgatóságnak, de beszéljen az ABC-n túli értékekről: a beteg méltóságának tiszteletéről, a követendő emberi, orvosi magatartásról,

a szeretet és az egymás iránti tisztelet fontosságáról. Több fejezet szívéhez szólóan szép gondolatokkal foglalkozik az egyik legfontosabb orvosi tevékenységgel, az újraélesztéssel. A fiatal orvoskollégákhoz is szól, elsősorban nekik ad tanácsokat, hogy munkájukban még inkább becsüljék, szeressék beteg, szenvedő embertársaikat.

Minden pályakezdő és tapasztalt egészségügyi dolgozónak ajánlom a kötetet, amely illusztrációival és üzeneteinek értékével szakmánk legrangosabb művei közé sorolható. Élvezetes stílusa, mély erkölcsiségű gondolatai miatt a könyvet – orvosi bibliaként – ismernie kellene minden kollégának.

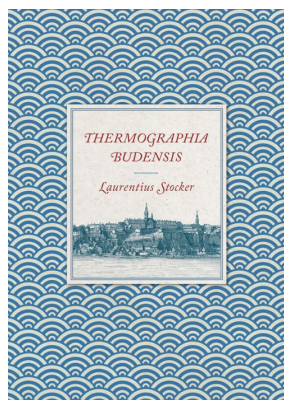
Bogár Lajos dr.

Laurentius Stocker:

Thermographia Budensis

Fordította: Magyar László András

Akadémiai Kiadó, Budapest, 2021

Gyönyörű kötetet tarthatnak kezükben azok a kivételezettek, akik a 100 számozott példány közül egyet birtokolnak. A kemény fedeles kötet dicséretesen szép borítóját *Kasza Móni* tervezte, az *Előszót Áder János* köztársasági elnök írta. Először a 188 oldalnyi faksimilét lapozgathatjuk végig, amely a szerző 1721-ben Augsburgban és Grazban kiadott latin nyelvű könyvét mutatja be. Utána következik 174 oldalon át a magyar nyelvű fordítás magyarázatokkal. A fordító közlése szerint ez a munka két kiadás alapján készült, az említett 1721-es mellett a Budán 1729-ben kiadott is felhasználta. Első mondata tömören közli, miről is szól ez a könyv: „Budai hévitzan, azaz a Budán fakadó ásványvizek fizikai orvosi elemzése.” Részletesebben meghatározva: a könyv a kor tudományos színvonalán foglalja össze a budai hévizek hidrogeológiáját, fizikáját, kémiaját, biológiai hatásait és orvosi alkalmazását.

Látható, hogy az eredeti kiadásban a szerző neve *Stoker*, míg a jelen szép kötet

címlapján *Stocker* olvasható. Természetesen manapság az eredeti, latin nyelvű szöveg olvasása kevesek számára adatik meg, viszont a faksimile megjelenítését muzeális könyvvé emeli az Akadémiai Kiadó kiadványát.

Magyar *László András*nak, a *Semmelweis Orvostörténeti Könyvtár* volt főigazgató-helyettesének fordítása az eredeti kiadás után pontosan 300 évvel először teszi lehetővé *Stocker* írásának tanulmányozását magyar nyelven.

A könyv befejező része a 39 oldalas tanulmány, amely mindent megmagyaráz. Ez öt szerző (*Bálint Péter Vince*, *Magyar László*, *Mádlné Szőnyi Judit*, *Tömpe Péter* és *Bálint Géza*) közös munkája, és alaposágát, tudományos értékét jelzi, hogy a számozás szerint 151 részletes lábjegyzetet tartalmaz. Ezek viszont olyan apró betűkkel kerültek megjelenítésre, hogy az idősebbek számára olvasási nehézséget okozhat, de a nagyító segít.

A fellelhető adatok szerint *Laurentius Stocker*, magyarul *Stocker Lőrinc* 1701-től Buda városának hivatalos orvosa, fizikus volt. Születésének és halálának évét homály fedi, mint ahogy azt sem tudták felderíteni, hogy milyen egyetemen végezte tanulmányait. Mindenesetre művének első kiadásakor már 20 éve teljesített szolgálatot Budán, a hozzáértők viszont arra következtetnek, hogy a második kiadás évében, 1729-ben már nem élt.

A latin nyelvű könyv lefordíttatása, a könyv kiadása egyértelműen és kizárólagosan *Bálint Péter Vince* reumatológusnak, az Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet (ORFI) osztályvezető főorvosának érdeme, aki a *MediArt* 2012. évi 3. számában, a 44–47. oldalakon írt *Stocker* könyvéről és annak kiadását szándékaról. *Bálint Péter* írása a folyóirat „Könyvek sorsa” állandó rovatában jelent meg – a *MediArt* szerkesztőjének, e sorok írójának felkérésére.

Bálint doktor egyik szenvedélye az orvostörténeti könyvek gyűjtése. Ennek keretében kalandos úton került hozzá a szóban forgó igazi ritkaság. Tíz éve azt lehetett összegezni, hogy a hazai aukciókon ez a könyv 5 alkalommal került árverésre. *Bálint Péter* azonban úgy szerezte meg példányát, hogy 2011-ben *Montreálból* hozatta haza egy antikváriumból. S akkor alakította ki nemes tervét, hogy az eredeti kiadás 300. évfordulójára magyarul is megjelenjék a magyar orvostörténelem e jeles kincse. Sikerült! Gratulálunk hozzá a mentornak és az összes résztvevőnek.

Érdekesség, hogy az 1729-es, budai kiadású kötet a teljes terjedelmében olvasható a világhálón (annak, aki tud latin nyelven olvasni), mégpedig az Österreichische Nationalbibliothek közreadásában.

A kiadói könyvajánlás itt tekinthető meg: 10.1556/9789634547341.

Gömör Béla dr.